

Mariola MIKOLAJCHAK – Patryk BOROWIAK
Poznań, Polska

WSPÓŁCZESNE TENDENCJE W NADAWANIU IMION W POLSCE

Modern tendencies in name-giving in Poland

Two tendencies have been pointed out in the article: along with the prevalence of the traditional Christian names (*Jan, Jakub, Kacper, Maria etc.*), the influence of Anglo-Saxon culture and a broader process of globalisation are observed (*Amelia, Dżesika, Andżelika, Alan czy Dastin*). The third place belongs to the old Slavic names (*Stasiów : Stanisław, Ziomków : Ziemowi, Tosie : Antonina, Michasie : Michalina*).

Keywords: anthroponymy, Christian names, Anglo-Saxon names, Slavic names.

Nadawanie imion w Polsce ma – podobnie jak w innych krajach słowiańskich – wielowiekową i starszą od nazwisk tradycję. Imię nazywa konkretną osobę przez całe życie. W tradycji słowiańskiej imiona męskie były często dziedziczone, starannie dobierane, a ich znaczenie miało przesądzać o charakterze dziecka. Imiona żeńskie były traktowane nieco inaczej – jeśli nie tworzone ich od nazw związanych z przyrodą, to powstawały od męskich. Tworzono je, dodając końcówkę *-a* do imienia ojca. Tak powstały takie imiona jak: *Stanisława, Dobromira*, czy późniejsze *Czesława, Mieczysława* lub *Zdzisława*.

Wśród imion występujących w Polsce można wyróżnić dwa rodzaje: imiona pochodzenia słowiańskiego, tzw. rodzime oraz imiona zapożyczone z języków obcych, u nas głównie reprezentowane przez antroponimię łacińską (tzn. imiona łacińskie lub zlatynizowane wersje imion innego pochodzenia).

Wśród imion rodzimych (od czasów sprzed przyjęcia chrztu przez Polskę aż po wiek XVI) uwidacznia się wyraźnie świat wartości, dawnych wierzeń, czynów,

a nawet przejawów życia społecznego naszych przodków. Są to takie imiona jak: *Bronisław, Bronimir, Mirosław* czy *Sławomir* – wskazujące na ideał bohaterski; *Bożydar, Miłowan* – ukazujące uczucia rodziców kierowane do dzieci; *Gościrad* czy *Radogost* – wyrażające stosunek do gości, lub takie jak *Chwalibog*, to znaczy imiona teoforyczne, czyli zawierające imię Boga lub bóstwa. Zakres użycia tych ostatnich znacznie rozszerzył się po przyjęciu chrześcijaństwa, wtedy to bowiem, tzn. wzór imion greckich, tłumacząc obce antroponimy, Polacy zaczęli nazywać swych synów *Bogumitami, Bogustawami* i *Bogdanami*. W tym samym czasie w funkcji imion używano nazw pospolitych, takich jak: *Kozieł, Czyż, Kłós*, lub nazywających konkretną cechę człowieka, jak: *Białek, Czarnosz, Rus*. Wiele spośród tego typu nazw przechodziło z pokolenia na pokolenie, aż w końcu w XV/XVI wieku zaczęły się one stopniowo przekształcać w nazwiska.

Wraz z przyjęciem chrześcijaństwa pojawił się zwyczaj zapożyczania imion z obcych języków i kultur. I tak zaczęto nadawać imiona świętych, np. *Albert, Gertruda, Jadwiga*. Pojawiły się wtedy imiona biblijne, takie jak: starotestamentowe *Adam, Ewa, Michał, Abraham, Sara*, czy nowotestamentowe *Barnaba, Tomasz, Tadeusz, Jan, Marek, Piotr* i inne. Sporadycznie zaczęły występować w Polsce również imiona mitologiczne jak na przykład: *Apollo, Ariadna* czy *Herakles*. Następnie przyszła pora na imiona germańskie, takie jak: *Alojzy, Iwona*, francuskie: *Alicja, Arleta*, włoskie: *Wioleta, Bianka*, czy angielskie *Edward* i *Edyta*.

Z biegiem czasu zaczęto tworzyć w Polsce nowe imiona na wzór dawnych słowiańskich i tak powstały m.in. *Więńczystaw* i *Szczęstaw*. Skracano też istniejące już imiona, np. *Ada* (od *Adela*), *Sandra* (od *Aleksandra*) czy *Iza* (od *Izabela*), które zaczęły funkcjonować jako samodzielne antroponimy. W wieku XIX pojawiła się tendencja nadawania imion znanych bohaterów z literatury pięknej. W powszechnym użyciu znalazła się mickiewiczowska *Grażyna* (z lit. *grazus* 'piękna'), a także nieco dziś zapomniane imiona, takie imiona jak: *Diana, Ismena, Aldona, Kirkor, Kordian, Jagienka*, czy nawet *Balladyna*.

Z kolei pod koniec XX wieku przyszła pora na imiona idoli znanych z ekranów telewizorów, takie jak: *Maryla, Elvis, Izaura, Dżesika* lub *Kewin*¹.

W tym miejscu zaznaczmy, że w polskiej antroponimii nie obowiązywała nigdy zasada przekazywania imienia z dziadka na wnuka – takie wypadki były oczywiście bardzo częste, ale nie wpisały się w tradycję kulturową – stąd, być może, łatwiej niż inni wciąż skłoni jesteśmy akceptować obce imiona.

Współcześnie nadawanie imion w Polsce stanowi połączenie wielowiekowej tradycji z wpływem różnych obcych kultur, co jest związane z procesem globalizacji, rozpowszechnieniem Internetu i „skurczeniem się” świata na skutek postępu cywilizacyjnego. Dlatego we współczesnej Polsce, w której tradycja ściera się z rzeczywistością otaczającego świata, na przemian dominują tradycyjne lub słowiańskie imiona (*Antonina, Jan, Michalina*) oraz imiona zaczerpnięte z kręgu anglosaskiego (*Alan, Vanessa*).

Wciąż jednak najwięcej Polek nosi imię *Anna* (1.073.778), a zaraz za nim plasują się imiona *Maria* (677.112) i *Katarzyna* (600.505)². Świadczy to o tym, że mimo silnych wpływów anglosaskich, Polacy w nadawaniu imion ciągle najczęściej (a obecnie chyba coraz częściej) kierują się tradycją.

Nie znaczy to jednak, że wspomniane powyżej imiona są obecnie najpopularniejsze. Wśród imion żeńskich od 2001 do 2006 najczęściej nadawanym było *Julia*. W 2006 roku na świat przyszło 14.023 Polek o tym imieniu, a w 2008 było ich 15.624. Kolejne, bardzo popularne obecnie imiona to *Wiktoria, Oliwia, Natalia, Aleksandra, Zuzanna, Weronika* i *Karolina* (2001–2006). W roku 2008 najpopularniejszymi (według danych statystycznych) były: *Wiktoria, Zuzanna, Maja, Oliwia, Natalia, Amelia, Aleksandra*.

Wśród imion męskich obecnie w Polsce najczęściej występującym jest *Piotr* (676.230) choć od prawie dziesięciu lat najbardziej podoba nam się imię *Jakub* (w 2008 roku nadano je 14 tysięcy 419 razy). Na kolejnych miejscach plasują się imiona *Kacper, Mateusz, Szymon, Bartosz* i *Michał*. I tak jest nieprzerwanie od lat osiemdziesiątych.

Dla porównania warto zauważyć, że w roku pięćdziesiątym najczęściej wybierano dla dziewczynki imię *Maria*, dla chłopca *Jan*, w roku sześćdziesiątym *Elżbieta* i *Andrzej*, w roku siedemdziesiątym *Beata* i *Piotr*, w roku osiemdziesiątym *Anna* i *Marcin*, a w roku dziewięćdziesiątym *Katarzyna* i *Mateusz*³.

¹ Por. M. Malec *Nazwy indywidualne. Imiona [w:] Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, pod red. E. Rzetelskiej-Feleszko, Kraków 2009 i M. Malec *O imionach i nazwiskach w Polsce. Tradycja i współczesność*, Kraków 1996.

² Dane według numerów PESEL na podstawie sprawozdania MSWiA z marca 2009 roku.

³ Na podstawie: *Imiennik. 300 najpopularniejszych imion w Polsce*, pod. Red. T. Walczak, Warszawa 2008.

Należy również wspomnieć, że językoznawcy zalecają nadawanie imion tzw. spolszczonych, czyli w postaci przyswojonej przez polszczyznę, jak np. *Olíwier*, a nie *Olivier*, *Ksawery*, a nie *Xavier*, *Maksymilian*, a nie *Max*, *Klara*, a nie *Clara*, *Małgorzata*, a nie *Margaret* itp. Nie przemawia to jednak do wszystkich rodziców, gdyż wciąż w Urzędzie Stanu Cywilnego pojawiają się imiona typu: *Michel/Michael*, *Nicola/Nicole* czy *Angelika* zamiast *Michał*, *Nikola (Mikołaj)* i *Andżelika*.

Poniżej przedstawiamy dane frekwencyjne najczęściej występujących imion w Polsce, z podziałem na imiona męskie i żeńskie, oraz najpopularniejszych obecnie imion⁴. Liczby w nawiasach informują o tym, ilu Polaków nosie dane imię (tabela 1) oraz o ilości nadanych imion w danym roku (tabela 2).

Reasumując, pragniemy raz jeszcze zwrócić uwagę na to, że w polskiej antroponimii występują obecnie dwie tendencje w nadawaniu imion. Pierwsza – powszechniejsza – nawiązuje do imion tradycyjnych, chrześcijańskich (*Jan*, *Jakub*, *Kacper*, *Maria* itp), a druga, nowsza, jest reakcją na wpływ kultury anglosaskiej oraz szeroko pojętego procesu globalizacji, stąd takie imiona jak *Amelia*, *Dżesika*, *Andżelika*, *Alan* czy *Dastin*.

Na dalszych pozycjach wśród najchętniej nadawanych imion coraz częściej pojawiają się jednak stare słowiańskie imiona, lub imiona nawiązujące pamięcią do naszych dziadków, stąd coraz częściej spotkać można małych *Stasiów (Stanisław)*, *Ziomków (Ziemowit)* czy małe *Tosie (Antonina)* i *Michasie (Michalina)* itp.

---

⁴ Dane z zestawienia MSWiA według stanu z marca 2009, dostępne na ww.mswia.gov.pl

II. АНТРОПОНИМИЯ

LP	Najczęściej występujące imiona męskie (liczba wystąpień)	Najczęściej występujące imiona żeńskie (liczba wystąpień)
1.	PIOTR (676.230)	ANNA (1.073.778)
2.	KRZYSZTOF (658.266)	MARIA (677.112)
3.	ANDRZEJ (634.147)	KATARZYNA (600.505)
4.	JAN (588.309)	MAŁGORZATA (577.284)
5.	STANISŁAW (528.722)	AGNIESZKA (550.850)
6.	TOMASZ (519.208)	BARBARA (522.283)
7.	PAWEŁ (497.940)	KRYSTYNA (514.422)
8.	MARCIN (441.262)	EWA (487.894)
9.	MICHAŁ (436.268)	ELŻBIETA (458.785)
10.	MAREK (412.839)	ZOFIA (411.785)
11.	GRZEGORZ (388.757)	TERESA (410.666)
12.	ŁUKASZ (371.800)	MAGDALENA (406.267)
13.	ADAM (363.942)	JOANNA (398.054)
14.	JÓZEF (356.999)	MONIKA (375.013)
15.	ZBIGNIEW (331.819)	JANINA (373.981)
16.	JERZY (329.639)	DANUTA (347.410)
17.	MATEUSZ (320.494)	ALEKSANDRA (328.138)
18.	TADEUSZ (310.164)	JADWIGA (325.952)
19.	DARIUSZ (299.106)	HALINA (302.510)
20.	MARIUSZ (296.147)	IRENA (299.946)

Tabela 1

LP	Najpopularniejsze imiona męskie (liczba urodzeń w 2008 roku)	Najpopularniejsze imiona żeńskie (liczba urodzeń w 2008 roku)
1.	JAKUB (14.419)	JULIA (15.624)
2.	KACPER (10.619)	WIKTORIA (10.148)
3.	MATEUSZ (8.320)	ZUZANNA (9.817)
4.	SZYMON (7.750)	MAJA (8.778)
5.	BARTOSZ (6.960)	OLIWIA (8.750)
6.	MICHAŁ (6.690)	NATALIA (7.803)
7.	FILIP (6.569)	AMELIA (6.736)
8.	DAWID (5.131)	ALEKSANDRA (6.598)
9.	WIKTOR (5.049)	NIKOLA (5.134)
10.	PIOTR (5.019)	MARTYNA (4.877)
11.	MACIEJ (4.304)	WERONIKA (4.626)
12.	PATRYK (4.131)	ANNA (4.240)
13.	IGOR (3.936)	ZOFIA (4.026)
14.	MIKOŁAJ (3.893)	EMILIA (3.772)
15.	JAN (3.739)	KAROLINA (3.691)
16.	PAWEŁ (3.625)	PATRYCJA (3.209)
17.	ADAM (3.607)	GABRIELA (3.144)
18.	DOMINIK (3.526)	MARIA (3.137)
19.	KAMIL (3.513)	ALICJA (3.090)
20.	OSKAR (3.171)	HANNA (3.029)

Tabela 2

Mariola Mikołajchak – mawal@amu.edu.pl
 Patryk Borowiak patryk@amu.edu.pl
 Instytut Fillogii Słowiańskiej UAM; Collegium Maius;
 ul. Fredry 10; 61-701 Poznań, Polska